בָּשָׂר וּבֵיצִים, מֻתָּר (טו) לְתָפְרָם בְּיוֹם טוֹב, וְהוּא שֶׁיְּתַקֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב הַחוּט (טז) וִישִׂימֶנּוּ (ו) בְּמַחַט. (יז) וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב. הַגָּהּ: (יח) וְכֵן נָהֲגוּ (ז) לִשְׂרֹף הַחוּט הַנִּשְׁאָר בָּעוֹף (יט) לְאַחַר שֶׁתָּפְרוּ בּוֹ: ד [ח]מֻתָּר (כ) לַחְתֹּךְ בְּיוֹם טוֹב אֶגֶד גְּדָיִים וְעוֹפוֹת (כא) מְקֻלָּסִים (כב) וְחוּטִים תְּפוּרִים, (כג) [ט]וְכֵן יְכוֹלִים לִשְׂרֹף פְּתִילָה אוֹ סְמַרְטוּט שֶׁקּוֹשְׁרִים בּוֹ הָעוֹף: ה [י]מֻתָּר (ח) לְלַבֵּן בְּיוֹם טוֹב כְּלִי בַּרְזֶל שֶׁאָפוּ בּוֹ פְּלָאדִי״ן שֶׁל גְּבִינָה, וְאַחַר הַלִּבּוּן יֹאפוּ בּוֹ (כד) פַּשְׁטִידָ״א שֶׁל בָּשָׂר, [כ]וְהוּא (ט) [ט] שֶׁכְּשֶׁיִּתְלַבֵּן יִתְּנוּ אוֹתוֹ עַל הַמַּאֲכָל (כה) מִיָּד. אֲבָל אִם הוּא בָּלוּעַ מִנְּבֵלָה וְכַיּוֹצֵא בָּהּ, אָסוּר לְלַבְּנוֹ [ל]אֲפִלּוּ לֶאֱפוֹת בּוֹ דְּבַר הֶתֵּר. הַגָּהּ: [*] וְהוּא הַדִּין (כו) דְּאָסוּר לְהַגְעִיל כְּלִי בְּיוֹם טוֹב (מרדכי סוף עבודה זרה (סי׳ תתקא) ואור זרוע (ח״ב סי׳ שמה) והגהות מיימוני פרק א׳ (אות ה)). וּמֻתָּר (כז) לְלַבֵּן שַׁפּוּד שֶׁצָּלוּ

ח הָאָגוּר (סי׳ תרמה) בְּשֵׁם שֶׁבְּלֵי הַלָּקֶט (סי׳ פז) וְהַמַּרְדְּכֵי בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה (סי׳ תרצא).
ט תַּשְׁבֵּ״ץ סִימָן ש״פ.
י מָרְדְּכֵי פֶּרֶק ב׳ דְּבֵיצָה (סי׳ תרפא) בְּשֵׁם רַ״י.
כ הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי פֶּרֶק א׳ (אות ה).
ל פֵּרוּשׁ כֵּיוָן דְּאִסּוּרָא בְּלַע צָרִיךְ לִבּוּן גָּמוּר שֶׁתַּשִּׁיר מִקְלַפְתָּהּ וְנִכָּר בְּטוֹב דְּלְהַכְשִׁירָהּ הוּא עוֹשֶׂה.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [ט] שֶׁכְּשֶׁיִּתְלַבֵּן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק״א) בְּשֵׁם בֵּית דָּוִד (סי׳ רפח) שַׁפּוּד שֶׁל חָמֵץ שֶׁצּוֹלִין בּוֹ בָּשָׂר כָּל הַשָּׁנָה אָסוּר לְלַבְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שֶׁל פֶּסַח: [בהג״ה] וְהוּא הַדִּין דְּאָסוּר לְהַגְעִיל. עַיֵּן בְּרַדְבַּ״ז חֵלֶק ג׳ סִימָן ת״ב:

בְּאֵר הֵיטֵב

שֶׁאֵין עוֹשִׁין כֵּן בִּפְנֵי רַבִּים. אֲבָל לְהַעֲבִיר שַׁמְנוּנִית הַסַּכִּין עַל גַּבֵּי עֵץ אוֹ חֶרֶס אוֹ עַל גַּבֵּי סַכִּין אַחַר מוֹרִין בָּרַבִּים לְהַתִּיר. רַשׁ״ל פֶּרֶק אֵין צָדִין (סי׳ יט): ג (ו) בְּמַחַט. וְאִם לֹא שָׁמוּהוּ בְּמַחַט מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר לִתְּנוֹ בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, וְעַיֵּן סָעִיף א׳ בַּהַגָּ״ה. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): (ז) לִשְׂרֹף. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) שֶׁהֶעֱלָה דִּכְלָלוֹ שֶׁל דָּבָר כָּל שֶׁאָסוּר לַחְתֹּךְ אָסוּר גַּם כֵּן לִשְׂרְפוֹ וְכָל שֶׁמֻּתָּר לִשְׂרֹף מֻתָּר גַּם כֵּן לַחְתֹּךְ. וְהָכָא מֻתָּר אַף לַחְתֹּךְ דְּהָא אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת זֶה בִּשְׂרֵפַת הַחוּט, עַיֵּן שָׁם: ה (ח) לְלַבֵּן. וְכֵיוָן דְּהֶתֵּירָא בְּלַע סַגִּי לֵיהּ בְּלִבּוּן כָּל דְּהוּ שֶׁקֵּשׁ נִשְׂרָף עָלָיו מִבַּחוּץ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תנ״א סָעִיף ד׳: (ט) שֶׁכְּשֶׁיִּתְלַבֵּן. דְּאָז לֹא נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן כְּלִי אֶלָּא כִּמְחַמְּמָהּ לְבַשֵּׁל תַּחְתֶּיהָ. מָרְדְּכֵי (פ״ב סי׳ תרפ״א). וַאֲפִלּוּ הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שָׁרִי. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב). אֲבָל הַבָּלוּעַ מִנְּבֵלָה צָרִיךְ לִבּוּן עַד שֶׁתַּשִּׁיר קְלִפָּתָהּ וְנִכָּר שֶׁעוֹשֶׂה לְהַכְשִׁירָהּ אָסוּר, כְּמוֹ שֶׁאָסוּר לְהַגְעִיל כְּלִי בְּיוֹם טוֹב. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתוב במרדכי) הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי (פ״א אות ה). וְאִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שָׁרִי לְהַגְעִיל. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (שם). וְעַיֵּן סָעִיף א׳ בַּהַגָּ״ה. וּמִכָּאן מַשְׁמַע שֶׁמֻּתָּר בְּחֹל לְהַגְעִיל כְּלִי חָלָב לֶאֱכֹל בּוֹ בָּשָׂר אוֹ אִיפְכָא, וְהָעוֹלָם נוֹהֲגִין אִסּוּר בַּדָּבָר. וּמָצָאתִי כָּתוּב בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי בִּנְיָמִין מִפּוֹזְנָא שֶׁשָּׁמַע מִמַּהֲרַ״מ יָפֶה הַטַּעַם לְהַמִּנְהָג, שֶׁאִם יַעֲשֶׂה כֵּן, לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה לוֹ רַק כְּלִי אֶחָד וְיַגְעִילֶנּוּ כָּל פַּעַם שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְזֶה אָסוּר דִּילְמָא אָתֵי לְמִטְעֵי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּדֹחַק. דְּאָז לֹא גָּזְרִינַן שֶׁיָּבוֹא לְאַהֲדוּרֵי אַמַּשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן: ג (טו) לְתָפְרָם בְּיוֹם טוֹב. דְּמַכְשִׁירִין (יז) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת מִבְּעוֹד יוֹם הוּא: (טז) וִישִׂימֶנּוּ בְּמַחַט. רְצוֹנוֹ לוֹמַר מִבְּעוֹד יוֹם, דְּאִם יְשִׂימֶנּוּ בְּיוֹם טוֹב (יח) גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יַחְתֹּךְ הַחוּט גַּם כֵּן, וְזֶה בְּוַדַּאי אָסוּר דְּהָא אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. וְאִם לֹא שָׁמוּהוּ בְּמַחַט מִבְּעוֹד יוֹם (יט) אָסוּר לִתְּנוֹ בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, אִם לֹא שֶׁשָּׁם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְנִלְקַח מִמֶּנּוּ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב דְּאָז מֻתָּר לִתֵּן הַחוּט בְּמַחַט בְּיוֹם טוֹב, וְיַחְתֹּךְ הַנִּשְׁאָר אַחַר תְּפִירָתוֹ, וּכְדִלְקַמֵּהּ: (יז) וְיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַחְתֹּךְ הַחוּט בְּיוֹם טוֹב. הַיְנוּ קֹדֶם הַתְּפִירָה, לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ כְּדֵי מִדָּתוֹ, דְּהוּא בִּכְלַל תִּקּוּן כְּלִי, אֲבָל לְאַחַר הַתְּפִירָה (כ) מַה שֶּׁנִּשְׁאַר מִן הַחוּט מֻתָּר לַחְתֹּךְ: (יח) וְכֵן נָהֲגוּ לִשְׂרֹף הַחוּט. פֵּרוּשׁ, דְּהַחוּט שֶׁנִּשְׁאַר לְאַחַר הַתְּפִירָה (כא) מֻתָּר אַף לַחְתֹּךְ, דְּזֶה אִי אֶפְשָׁר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֶלָּא שֶׁנָּהֲגוּ לִשְׂרֹף: (יט) לְאַחַר שֶׁתָּפְרוּ בּוֹ. אֲבָל קֹדֶם הַתְּפִירָה אָסוּר אַף לִשְׂרֹף, דְּלִשְׂרֹף וְלַחְתֹּךְ דִּין אֶחָד לָהֶם [אַחֲרוֹנִים]: ד (כ) לַחְתֹּךְ בְּיוֹם טוֹב אֶגֶד וְכוּ׳. וְאַף דְּכָתַב מִתְּחִלָּה דְּיִזָּהֵר שֶׁלֹּא לַחְתֹּךְ הַחוּט, (כג) הַיְנוּ קֹדֶם הַתְּפִירָה, מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי זֶה מְתַקְּנוֹ לַתְּפִירָה וַחֲשִׁיב כִּמְתַקֵּן כְּלִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּהוּא אַחַר הַתְּפִירָה וְאֵין כָּאן תִּקּוּן, וְאַף בְּשַׁבָּת מֻתָּר כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שי״ד סָעִיף ט׳, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מא): (כא) מְקֻלָּסִין. צְלוּיִין רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ נִקְרָא מְקֻלָּס [עַיֵּן רַשׁ״י פְּסָחִים נ״ג (ע״א) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מְקֻלָּסִין]: (כב) וְחוּטִים תְּפוּרִים. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָיוּ תְּפוּרִים זֶה לָזֶה בְּעֵת הַצְּלִיָּה: (כג) וְכֵן יְכוֹלִים לִשְׂרֹף. (כג) שֶׁאֵין בָּזֶה תִּקּוּן כְּלִי: ה (כד) פַּשְׁטִידָ״א שֶׁל בָּשָׂר. דְּכֵיוָן דְּהֶתֵּרָא בָּלַע, אֵין צָרִיךְ לִבּוּן גָּמוּר שֶׁתִּשָּׂרֵף קְלִפָּתָהּ, אֶלָּא סַגִּי בְּלִבּוּן קְצָת עַד שֶׁקֵּשׁ נִשְׂרָף עָלָיו מִבַּחוּץ, לְפִיכָךְ מֻתָּר, דִּבְלִבּוּן כָּזֶה אֵין נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן כְּלִי אֶלָּא כִּמְחַמְּמָהּ לֶאֱפוֹת בָּהּ. (כד) מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּבָלוּעַ מִנְּבֵלָה שֶׁצָּרִיךְ לִבּוּן גָּמוּר עַד שֶׁיְּהֵא נִיצוֹצוֹת נִתָּזִין הֵימֶנָּה, וְנִרְאֶה כִּמְתַקֵּן כְּלִי, (כה) וְאַף אִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְלַבֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, כְּגוֹן שֶׁנִּטְרְפָה בְּיוֹם טוֹב גּוּפָא, גַּם כֵּן אָסוּר מִטַּעַם זֶה. (כו) א]וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּקִלִּים כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְלַבֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, (כז) מִיהוּ עַל כָּל פָּנִים לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵין לְהוֹרוֹת כֵּן לַאֲחֵרִים, וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף א׳ בַּהַגָּ״ה: (כה) מִיָּד. וְאָז אֲפִלּוּ הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְלַבֵּן הַכְּלִי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב (כח) גַּם כֵּן שָׁרִי, דַּהֲרֵי צָרִיךְ לוֹ עַכְשָׁו חִמּוּם הַכְּלִי בִּשְׁבִיל אֲפִיַּת הַמַּאֲכָל, אֲבָל אִם יַמְתִּין מִלֶּאֱפוֹת עַד שֶׁיִּצְטַנֵּן וִיחַמְּמָהּ מֵחָדָשׁ, נִמְצָא דְּהַלִּבּוּן הָרִאשׁוֹן הָיָה רַק כְּדֵי לְהַכְשִׁיר הַכְּלִי, וְנִרְאֶה כִּמְתַקֵּן, (כט) וְאַף אִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְלַבֵּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב גַּם כֵּן אָסוּר. (ל) וּלְדַעַת הַיֵּשׁ מְקִלִּין דִּלְעֵיל (ס״ק כד) גַּם בָּזֶה שָׁרִי מִצַּד הַדִּין, אַךְ אֵין לְהוֹרוֹת כֵּן לַאֲחֵרִים, וְכַנַּ״ל. כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) מִכָּאן מַשְׁמַע שֶׁבְּחֹל מֻתָּר לְהַגְעִיל כְּלִי מֵחָלָב לְבָשָׂר אוֹ אִיפְכָא, וְהָעוֹלָם נוֹהֲגִין אִסּוּר בַּדָּבָר, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם. וְהַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יא) כָּתַב דְּהַמִּנְהָג לְהַטְרִיף מִקֹּדֶם. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן תנ״א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י״ט בְּשֵׁם הַחֲתַם סוֹפֵר (שו״ת סי׳ קי): (כו) דְּאָסוּר לְהַגְעִיל כְּלִי בְּיוֹם טוֹב. אֲפִלּוּ אִם רוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַכְּלִי אַחַר כָּךְ לְצֹרֶךְ יוֹם טוֹב דְּבִשּׁוּל מֵי הַהַגְעָלָה הֲלוֹא לֹא הָוֵי לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ כִּי אִם לְהַכְשִׁיר הַכְּלִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַחַר כָּךְ וְזֶה הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. וְאִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַכְשִׁיר הַכְּלִי מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב כְּגוֹן שֶׁנִּטְרְפָה הַיּוֹם וּכְהַאי גַּוְנָא (לא) רַבִּים מֵהָאַחֲרוֹנִים מְקִלִּים מִצַּד הַדִּין, (לג) אַךְ אֵין לְהוֹרוֹת כֵּן לַאֲחֵרִים וְכַנַּ״ל (ס״ק כד). (לג) אָכֵן אִם הָיָה לוֹ מַיִם רוֹתְחִין (לד) שֶׁהִרְתִּיחָן לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ מֻתָּר לְהוֹרוֹת לַאֲחֵרִים לְהַגְעִיל בָּהֶן: (כז) לְלַבֵּן שַׁפּוּד וְכוּ׳. דְּכֵיוָן דְּמִדִּינָא אֵין צָרִיךְ לִבּוּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (יז) הַגְּרָ״א: (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוֹחָם (נתיב ד ח״ב): (יט) שָׁם: (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א: (כא) אַחֲרוֹנִים: ד (כג) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כג) חַיֵּי אָדָם (שם): ה (כד) מְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים: (כה) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טו) וּבֵאוּר הַגְּרָ״א וְכֵן הֶעְתִּיק הַחַיֵּי אָדָם (שם סי״א), וּכְדַעַת הַלְּבוּשׁ וּדְלֹא כַּמָּגֵן אַבְרָהָם: (כו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) [וּכְפִי מַה שֶּׁבַּאֲרוֹ הָאֵלִיָּה רַבָּה לִדְבָרָיו, אַף דְּבַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁלָּנוּ לֹא נִזְכַּר זֶה בְּהֶדְיָא]. וְכֵן מַשְׁמַע דַּעַת הָרַדְבַּ״ז (ח״ג) סִימָן ת״ב עַל פִּי סְבָרָתוֹ לְעִנְיַן הַגְעָלָה דְּלֹא חֲשִׁיב תִּקּוּן מְנָא דְּהָא אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּצוֹנֵן, וְהָכִי נַמִּי דִּכְוָתֵיהּ. אֶלָּא דְּנִרְאֶה שָׁם דְּהוּא סָבַר כְּרַבָּנָן [וּכְדַעַת הָרַב הַמַּגִּיד (פ״ד ה״ד)] דְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ לֹא הֻתַּר בְּיוֹם טוֹב בְּשׁוּם גַּוְנָא, וּבָזֶה הֲלֹא כִּמְעַט כָּל הַפּוֹסְקִים הִסְכִּימוּ דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה לְהָקֵל: (כז) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל וּפְרִי מְגָדִים: (כח) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְכֵן מְבֹאָר בְּהֶדְיָא בָּאוֹר זָרוּעַ (ח״ב) סִימָן שמ״ה: (כט) כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִשּׁוּם תִּקּוּן כְּלִי. וְכֵן מוּכָח מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁמְּדַמֶּה עִנְיָנֵנוּ לְהָא דְּהָרַ״ן: (ל) פְּשׁוּט: (לא) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (שם) מְקִלִּים וְכֵן דַּעַת מַהַרְשַׁ״ל בְּפֶרֶק אֵין צָדִין (סי׳ כב. עי״ש) וְהַגְּרָ״ז (ס״י) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי״ב). וְאַף שֶׁמֵּן אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) מַשְׁמַע דְּהוּא מַחְמִיר בָּזֶה וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א מִשּׁוּם תִּקּוּן כְּלִי, הַמְעַיֵּן בָּאוֹר זָרוּעַ סִימָן שמ״ה יִרְאֶה שֶׁדַּעְתּוֹ דְּאֵין לָחוֹשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם תִּקּוּן כְּלִי, דְּיוּכַל לוֹמַר דִּלְהָדִיחַ עוֹשֶׂה כֵּן, וְרַק מִשּׁוּם בִּשּׁוּל הַמַּיִם אִם הָיָה אֶפְשָׁר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: (לג) מַהַרְשַׁ״ל (שם) וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל [בְּבֵאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם] וְכֵן מַשְׁמַע בָּאוֹר זָרוּעַ: (לג) חַיֵּי אָדָם (שם) בְּשֵׁם הָרַדְבַּ״ז (שם): (לד) וּכְשֶׁהָיָה בָּהֶן שִׁשִּׁים נֶגֶד הַכְּלִי שֶׁמַּגְעִיל [שָׁם בָּרַדְבַּ״ז עַיֵּן שָׁם]:

ליקוטי דברי הרב: א] וכן פסק בשו״ע הרב (ס״י).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקט תקי

בּוֹ בָּשָׂר שֶׁאֵינוֹ מָלוּחַ וְרוֹצֶה (י) לַחֲזֹר וְלִצְלוֹת בּוֹ בְּיוֹם טוֹב (מהר״א מפראג): ו (כח) [מ]אֵין נוֹקְבִין (יא) (כט) נֶקֶב חָדָשׁ בְּחָבִית בְּיוֹם טוֹב: ז (יג) [יב] (ל) לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ בְּיוֹם טוֹב דִּינוֹ כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, [נ]כִּדְאִיתָא בְּסִימָן שכ״ג סָעִיף ז׳. הַגָּהּ: וְדִין הֲדָחָה וְשִׁפְשׁוּף כֵּלִים בְּיוֹם טוֹב דִּינוֹ כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, כִּדְאִיתָא סִימָן שכ״ג (סעיפים ו, ח-י). וּמֻתָּר (יג) לְטַלְטֵל מֻקְצֶה (לא) לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ וְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב (מרדכי (עירובין) פרק בכל מערבין (סי׳ תפט), ובית יוסף (ד״ה כתבו התוספות) בשם התוספות פרק קמא דביצה (ת. ד״ה אמר)):

מ הרא״ש בתשובה (כלל כג סי׳ א) דְּהָוֵי מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ דְּיָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב.
נ צִינְתִּיו לְעֵיל.

תקי כַּמָּה דְּבָרִים הָאֲסוּרִים לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם טוֹב וְאֵיזוֹ מֵהֶם מֻתָּרִים עַל יְדֵי שִׁנּוּי. וּבוֹ י״א סְעִיפִים:

א (א) [א]מוֹלְלִין (א) מְלִילוֹת (ב) וּמְפָרְכִין (ג) קִטְנִיּוֹת (ג) כְּדַרְכָּן בְּיוֹם טוֹב. [ב]וּמְנַפֵּחַ מְעַט מְעַט וְאוֹכֵל, (ד) וַאֲפִלּוּ בְּקָנוֹן וְתַמְחוּי, (ה) אֲבָל לֹא בְּטַבְלָא וְלֹא בְּנָפָה וְלֹא בִּכְבָרָה: ב * [ג]הַבּוֹרֵר קִטְנִיּוֹת בְּיוֹם טוֹב (ו) בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֵיקוֹ וּבְתַמְחוּי (ז) *(אִם רוֹצֶה לְאָכְלוֹ (ג) בּוֹ בַּיּוֹם) (המגיד פרק ג׳ (הט״ו)), אֲבָל לֹא בְּטַבְלָא

א מֵימְרָא דְּרָבָא בֵּיצָה י״ב (ע״ב).
ב בְּרַיְיתָא שָׁם.
ג מִשְׁנָה שָׁם י״ד (ע״ב) וּכְבֵית הִלֵּל.

בְּאֵר הֵיטֵב

כִּדְאִיתָא בְּחֻלִּין דַּף ח׳ עַמּוּד ב׳. וְהָא דְּשָׁרִינַן הָכָא יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן דִּלְעוֹלָם אֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ אֶלָּא עַל יְדֵי לִבּוּן לֵיכָּא לְמִיגְזַר. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): (י) לַחֲזֹר. מִדְּכָתַב לַחֲזֹר וְלִצְלוֹת מַשְׁמַע דְּצָלוּ בּוֹ בְּיוֹם טוֹב דְּאִם לֹא כֵּן הָוֵי מַכְשִׁירִין שֶׁהָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב׳ סִימָן ר״ה. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) כָּתַב דִּלְטַעַם ר״א פְּרָאג אֲפִלּוּ הָיָה אֶפְשָׁר לְלַבְּנוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב שָׁרִי לְלַבְּנוֹ בְּיוֹם טוֹב שָׁרִי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף א׳ בַּהַגָּ״ה. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג): ז (יג) לְהַטְבִּיל. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְהַטְבִּילוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, שָׁרִי. וְעַיֵּן סָעִיף א׳ בַּהַגָּ״ה דְּאֵין מוֹרִין כֵּן, וְכֵן כָּתַב הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״ב סי׳ יט): (יג) לְטַלְטֵל. אֲבָל אָסוּר לְאָכְלוֹ. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו) וְעַיֵּן סִימָן תקי״ח סָעִיף ג׳:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [יב] לְהַטְבִּיל. עַיֵּן בְּשׁוּ״ת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ט״ו, וּבְסִפְרֵי שׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן נ״ב מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּיִשּׁוּב דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם, וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם עַל דִּבְרֵי הַשַּׁאֲגַת אַרְיֵה רֵישׁ הִלְכוֹת שַׁבָּת (סי׳ נו), עַיֵּן שָׁם:

א (א) מְלִילוֹת וְכוּ׳. וְיֵשׁ מַחְמִירִין לִמְלֹל בְּשִׁנּוּי בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שי״ט סָעִיף ו׳, הָרַ״ן (ו. ד״ה ואיכא), וְטַ״ז (סק״א) מַקַּל: (ג) קִטְנִיּוֹת. הַיְינוּ הַשַּׁרְבִיטִין וּמוֹצִיא הַזֶּרַע. וְכָתַב הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״א סי׳ מב) דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ קִטְנִיּוֹת אוֹ שְׁאָר זַרְעוֹנִים בְּמַיִם שֶׁצֶּף הַפְּסֹלֶת לְמַעְלָה אוֹ שֶׁיִּפֹּל הָעָפָר לְמַטָּה: ב (ג) בּוֹ בַּיּוֹם. אֲפִלּוּ אֵינוֹ רוֹצֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהַגְעָלָה רַק שֶׁנָּהֲגוּ לְלַבְּנוֹ, לֹא חֲשִׁיב תִּקּוּן כְּלִי עַל יְדֵי הַלִּבּוּן, וּמֻתָּר אֲפִלּוּ הָיָה בְּאֶפְשָׁרוֹ לְלַבְּנוֹ קֹדֶם יוֹם טוֹב [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]: ו (כח) אֵין נוֹקְבִין וְכוּ׳. אֲפִלּוּ לְצֹרֶךְ שְׁתִיָּה, שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר לְנַקְּבָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב. וְאִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְנַקְּבָהּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, מֻתָּר לוֹ לְנַקְּבָהּ בְּיוֹם טוֹב כְּדִין מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ, אָכֵן אֵין מוֹרִין כֵּן, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף א׳ בַּהַגָּ״ה: (כט) נֶקֶב חָדָשׁ. וְכָל דִּינוֹ כְּמוֹ בְּשַׁבָּת, לְעֵיל בְּסִימָן שי״ד עַיֵּן שָׁם: ז (ל) לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ בְּיוֹם טוֹב וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּבְשַׁבָּת אִיתָא לְעֵיל דְּיֵשׁ מַחְמִירִים, מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּלִי טְבִילָה נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן כְּלִי עַל יְדֵי הַטְּבִילָה, וְהָכִי נַמִי בְּיוֹם טוֹב, וְרַק אִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהַטְבִּיל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב (לה) מֻתָּר לוֹ לְהַטְבִּיל בְּיוֹם טוֹב לְדִבְרֵי הַכֹּל לְצֹרֶךְ תַּשְׁמִישׁוֹ הַיּוֹם, דַּהֲרֵי הוּא מַכְשִׁירֵי אֹכֶל נֶפֶשׁ, אַךְ אֵין מוֹרִין כֵּן לַאֲחֵרִים, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף א׳. אָכֵן אִם הָיָה הַכְּלִי הַזֶּה כְּלִי זְכוּכִית דְּחִיּוּב טְבִילָתוֹ (לו) הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, מְצַדֵּד הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק יד) דִּיכוֹלִין אַף לְהוֹרוֹת כֵּן לַאֲחֵרִים לְטָבְלוֹ לְצֹרֶךְ הַיּוֹם, אִם לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְטָבְלוֹ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: (לא) לְצֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ. כְּגוֹן לְטַלְטֵל הָאֵפֶר כְּדֵי לֶאֱפוֹת בִּמְקוֹמוֹ אוֹ לְטַלְטֵל הָאֲבָנִים הַמֻּנָּחִים עַל הַפֵּרוֹת כְּדֵי לֶאֱכֹל הַפֵּרוֹת, (לו) אֲבָל לֶאֱכֹל אוֹ לֵהָנוֹת מִדָּבָר הַמֻּקְצֶה גּוּפָא כְּגוֹן לְהַסִּיק בְּמֻקְצֶה וּכְהַאי גַּוְנָא, אָסוּר:

א (א) מוֹלְלִין מְלִילוֹת. פֵּרוּשׁ שֶׁבְּיָדוֹ יִמְלֹל הַחִטִּים כְּשֶׁהֵם רַכִּים דְּהָוֵי דָּשׁ כִּלְאַחַר יָד, וּבְשַׁבָּת צָרִיךְ שִׁנּוּי בַּמְּלִילָה דְּהַיְנוּ בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן שי״ט (ס״ו), וּבְיוֹם טוֹב כְּשֶׁהוּא רוֹצֶה לְאָכְלָן לֹא גָּזְרוּ, וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב כְּדַרְכָּן בְּיוֹם טוֹב: (ב) וּמְפָרְכִין קִטְנִיּוֹת. הַיְנוּ הַשַּׁרְבִיטִין וּמוֹצִיא הַזֶּרַע מֵהֶן: (ג) כְּדַרְכָּן בְּיוֹם טוֹב. (א) [א]וְיֵשׁ מַחְמִירִין דַּוְקָא בְּשִׁנּוּי בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו:

בֵּאוּר הֲלָכָה

הֲלָכָה וּמוֹרִין כֵּן. וְלָכֵן לֹא הִזְכִּיר הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תצ״ה סָעִיף א׳ דְּאֵין מוֹרִין כֵּן וְהוּא עַל פִּי דַּעַת הָרַמְבַּ״ם:

ב * הַבּוֹרֵר קִטְנִיּוֹת. מִכָּאן קָשֶׁה עַל הַאי מַאן דְּאָמַר לְעֵיל סִימָן תק״ו סָעִיף ב׳ בַּהַגָּ״ה דְּאָסוּר לִטֹּל צְרוֹר בְּיָדַיִם וַהֲרֵי הָכָא מְבֹאָר דִּבְיוֹם טוֹב בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ, וּכְבָר רָמַז זֶה הַטַּ״ז שָׁם (סק״ג), וְכֵן הָאֲרִיךְ לְהַקְשׁוֹת שָׁם הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״ב) וְכֵן עָמַד עַל זֶה הַגְּרַ״ז (שם קו״א סק״א), וּבַמִּשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם (ס״ק יא) פֵּרַשְׁתִּי טַעַם הַאי מַאן דְּאָמַר מִשּׁוּם דְּגַבֵּי צְרוֹר אֲפִלּוּ בְּחֹל דֶּרֶךְ לִטְלוֹ שֶׁלֹּא בִּכְלִי וְהוּא מֵחַיֵּי אָדָם (כלל פב ס״ג) עַיֵּן שָׁם. וְהַגְּרַ״ז (שם) כָּתַב לְחַלֵּק דְּלֹא הִתִּירוּ חֲכָמִים בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ אֶלָּא בְּקִטְנִיּוֹת שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהָכִין לְיָמִים רַבִּים אֲבָל לֹא חִטִּין שֶׁדַּרְכּוֹ לְהָכִין לְיָמִים רַבִּים [וְכֵן מָצָאתִי קְצָת סָמֶךְ לָזֶה בְּבֵיצָה דַּף י״ג (ע״א) לְחַלֵּק בֵּין תְּבוּאָה לְקִטְנִיּוֹת עַיֵּן שָׁם בְּרַשִׁ״י דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אֲבָל קִטְנִיּוֹת שֶׁכָּתַב דְּיֵשׁ בְּנֵי אָדָם הַרְבֵּה שֶׁאֵין חוֹבְטִין אוֹתָן יַחַד אֶלָּא כְּדֵי קְדֵרָתָן. וְהָרְאָ״ה כָּתַב שָׁם (ד״ה אמר) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְתַקְּנָן כֻּלָּן כְּאֶחָד אֶלָּא כְּדֵי קְדֵרָתָן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִמֵּילָא פָּשׁוּט דְּגַם הַבְּרִירָה אֵינוֹ אֶלָּא לְיוֹמוֹ. וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ רְאָיָה לָזֶה גַּם מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק א׳ הֲלָכָה ז׳ שֶׁכְּשֶׁחָשַׁב שָׁם גַּם בּוֹרֵר בַּמְּלָאכוֹת שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים בְּיוֹם טוֹב הִזְכִּיר שָׁם חִטִּין, וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּכַוָּנָתוֹ שָׁם עַל יְדֵי כְּלִי דְּאָסוּר וּכְמוֹ שֶׁפֶּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ אֲבָל לֹא בַּיָּד וּבְקָנוֹן וּבְתַמְחוּי, וְחִטִּין דְּנָקֵט לָאו דַּוְקָא], וְכָתַב שֶׁכֵּן מְבֹאָר בַּשִּׁיטָה מְקֻבֶּצֶת רֵישׁ פֶּרֶק אֵין צָדִין (כג: ד״ה מתני׳) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (מלחמות יג:). וּלְפִי זֶה בְּדָגָן יִהְיֶה אָסוּר לִבְרֹר אֲפִלּוּ בַּיָּד:

* אִם רוֹצֶה לְאָכְלוֹ בּוֹ בַּיּוֹם. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ז) הַטַּעַם דִּכְאוֹפֶה וּמְבַשֵּׁל דָּמֵי, כֵּן הוּא דַּעַת מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנָה (פ״ג הט״ו) דְּבוֹרֵר הוּא מֵהַמְּלָאכוֹת הַמֻּתָּרוֹת בְּיוֹם טוֹב לְגַמְרֵי דְּלֹא כְּדַעַת הָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק בית מועד ש״א סי׳ ה). וְהִנֵּה הַטַּ״ז (סק״ג) מְצַדֵּד לַהֲלָכָה כְּדַעַת הָרַשְׁבָּ״א דְּדַוְקָא לְאַלְתַּר שָׁרִי אֲבָל לֹא לְהַנִּיחַ דְּכֵיוָן שֶׁבְּשַׁבָּת חַיָּב חַטָּאת אָסוּר בְּיוֹם טוֹב. וְתָמְהוּ עָלָיו הָאַחֲרוֹנִים [פְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג) וּבֵית מֵאִיר וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים] דִּלְפִי מַאי דְּקַיְימָא לָן לְעֵיל בְּסִימָן שי״ט (ס״ד) דִּבְשַׁבָּת אִם בּוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל אֲפִלּוּ לְאַלְתַּר חַיָּב אִם כֵּן עַל כָּרְחֲךָ כֵּיוָן שֶׁהִתִּירוּ חֲכָמִים בְּיוֹם טוֹב לִבְרֹר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל הוּא מִשּׁוּם דְּאֵין שַׁיָּךְ כְּלָל בּוֹרֵר בְּיוֹם טוֹב

(ד) וַאֲפִלּוּ בְּקָנוֹן וְתַמְחוּי. מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן שי״ט סָעִיף (ו׳) [ז׳] עַיֵּן שָׁם, וּבְיוֹם טוֹב הֵקֵלּוּ: (ה) אֲבָל לֹא בְּטַבְלָא וְכוּ׳. דְּמִיחֲזֵי (ג) כְּמַאן דְּעָבִיד לְצֹרֶךְ מָחָר שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת בַּכֵּלִים הַלָּלוּ אֶלָּא הַרְבֵּה: ב (ו) בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ. הַפְּסֹלֶת מִן הָאֹכֶל וְאֵין צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת לִבְרֹר הָאֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, דְּכֵיוָן שֶׁהָאֹכֶל מְרֻבֶּה וּכְדִלְקַמֵּהּ (ג) טוֹב לְמַעֵט בְּטִרְחָא וְלִבְרֹר הַפְּסֹלֶת שֶׁהוּא הַמֻּעָט: (ז) אִם רוֹצֶה לְאָכְלוֹ בּוֹ בַּיּוֹם. לֹא אָתֵי לְאַפּוּקֵי אִם דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְמָחָר דְּבָזֶה פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם הֲכָנָה מִיּוֹם טוֹב לַחֲבֵרוֹ, אֶלָּא אַשְׁמוּעִינַן דַּאֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר כִּי אִם לְאַחַר זְמָן דִּבְשַׁבָּת כְּהַאי גַּוְנָא חַיָּב חַטָּאת אֲפִלּוּ בּוֹרֵר אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, וְכָל שֶׁכֵּן בִּפְסֹלֶת מִן הָאֹכֶל, קָא מַשְׁמַע לָן דְּשָׁרִי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (לה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי״ג) וְהַגְּרַ״ז (סט״ו): (לו) וְאֵין חֲשִׁיב תִּקּוּן כָּל כָּךְ: (לו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

א (א) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וּבַפְּרִי מְגָדִים מְפַקְפֵּק בָּזֶה עַיֵּן שָׁם: (ג) פּוֹסְקִים:
ב (ג) רַשִׁ״י (יד: ד״ה דנפיש) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים:

ליקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (ס״א) כתב דאע״פ שהעיקר כסברא הראשונה מ״מ אם אפשר לו לעשות ע״י שינוי טוב להחמיר ולחוש לסברא האחרונה. ובקונטרס אחרון (סק״א) כתב שמדברי הרמ״א בסימן שי״ט שכתב להחמיר מאחר שאפשר לאכלן בלי פירוק, משמע שאם אי אפשר א״צ להחמיר, לפי שהעיקר כסברא הראשונה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah